

ÁPRILIS

A ROMA KULTÚRA VILÁGNAPJA - ÁPRILIS 8.

Sára Sándor: Cigányok (1962) 17'

Sára Sándor lírai hangvétellő dokumentumfilmje a Magyarországon élő cigányságról, az előítéletek és az ősi szokások összeütközéséről. A film a teljesség igénye nélkül érinti az egészségügy, az oktatás, a munkanélküliség, a gyerekszegénység és a kirekesztettség témáit.

Sára Sándor: Feldobott kő (1968) 86'

Sára Sándor első rendezése, a Feldobott kő három fejezetre különül, mindegyik egy-egy olyan égető kérdést boncol, amiről a hatvanas években mélyen hallgat a magyar társadalom: az internálásokról, a tévesztésről, a cigányok helyzetéről, mindezt egy filmrendezőnek készülő diák szemszögéből.

Gyöngyössy Imre: Meztelen vagy (1971) 93'

Gera, a sikeres cigány festő otthagyja kivételezett helyzetét és festményei elégetése után visszatér nyomorban tengődő társai közé. Az a terve, hogy megreformálja a cigányok életét. A film a cigányság 70-es évekbeli világának dokumentarista jellegű bemutatása.

Schiffer Pál: Cséplő Gyuri (1978) 97'

Egy zalai roma fiatalember kitörési kísérletét végigkövető, hol vicces, hol torokszorító film a dokumentarista játékfilmzés kiemelkedően fontos darabja, a cigányok magyarországi helyzetének mai napig aktuális dokumentuma.

Gyarmathy Lívia: Koportos (1979) 72'

Balog Mihály szabolcsi cigányember Budapesten dolgozik. Itt éri a hír: fiatal felesége meghalt. Mihály szép, gazdag temetést akar az asszonynak. Gyarmathy Lívia filmje egy állapotjelentés a romák helyzetéről, a hatalom cigánypolitikájának a társadalomra, az egyszerű emberekre gyakorolt káros hatásáról.

ÁPRILIS

A ROMA KULTÚRA VILÁGNAPJA - ÁPRILIS 8.

Tölgyesi Ágnes: Cigányút (1998) 59'

A sepsiszentgyörgyi Örökön szolgál Márkus András katolikus pap. Hívei - a cigánytelep magyar anyanyelvű lakói - jórészt analfabéták. Néhány éve az egyház szervezte meg a cigánygyerekek tanítását és gondoskodik arról, hogy ez a kezdeményezés ne legyen rövid életű.

Martinidesz László: Blanka: Emeld fel a kezedet! (1999) 48'

Kozma Blanka egy szabolcsi cigánytelepen született, átélte népe nyomorúságát, kizsácoltságát. Azért tanult, hogy a cigányság érdekeit mindenfelé képviselni tudja. Vállalkozni, politizálni tanítja az írni, olvasni alig tudó pártfogoltjait.

Németh Gábor Péter: Ásó, kapa, nagyharang - Ároktő (2010) 60'

A Káva Kulturális Alapítvány a Krétakörrel, valamint számos szociológus segítségével elhatározta, hogy két borsod megyei településen (Ároktőn és Szomolyán), az ott élő roma és nem roma lakosok közreműködésével létrehozzák az "Új néző Színház"-át. A film az Ároktő-i eseményeket dokumentálta az első tapasztalatoktól az előadásokon át, azok utólagos hatásáig.

Horváth Mária: Cigánymesék (2014-2017) 7-9'

A roma kultúra bemutatása animáció segítségével az egyik legújabb módja a hagyományok terjesztésének. A történetekben felfedezhetjük az élet teljességének motívumát, a hűséget, a szeretetet, a vándorlást, a roma nép történelmét és eredettörténetét, valamint a család és az anyaság fontosságát.

A MAGYAR HOLOKAUSZT EMLÉKNAPJA – ÁPRILIS 16.

Kabay Barna, Gyöngyössy Imre: Jób lázadása (1983) 100'

A vészidőszak egy kisfiú és egy gyermektelen zsidó házaspár szemszögéből. A Jób lázadása hiánypótló mű, Zenthe Ferenc, Temessy Hédi és Fehér Gábor kimagasló játékával. Egy emberséges, melankolikus ballada a zsidó sorsról, kultúráról.

ÁPRILIS

A MAGYAR FILM NAPJA - ÁPRILIS 30.

Zsitkovszky Béla rendezésében készült A táncz című, fekete-fehér mozgóképet 1901. április 30-án mutatta be az Uránia Tudományos Színház. Ezt a részleteiben fennmaradt, 24 egy-két perces kinematogrammot tartja a filmtörténet az első, tudatosan komponált és tervezetten készített magyar filmnek. Április 30-a 2018 óta hivatalosan is a magyar film napja.

A magyar filmművészet megszületése óta eltelt közel 120 év minden időszakában nagy számmal voltak jelen olyan kiemelkedő tehetségű filmalkotók, akik maradandó munkáikkal világhírűvé tették a magyar filmet és a magyarországi filmgyártást.

Székely István: Hyppolit a lakáj (1931) 80'

Megunthatatlan komédia Kabos Gyula és Csontos Gyula kettősével az úri lakájról és nevelhetetlen gazdájáról, aki legszívesebben a hagymához is hagymát enne. A Hyppolit a lakáj a magyar filmtörténet második hangos alkotása és egyik legnagyobb közönségsikere.

Gaál Béla: Meseautó (1934) 94'

Máig a magyar filmtörténet legbájosabb klasszikusa, az 1930-as évek másik nagy közönségsikere. Könnyed, jó humorú történet egy egyszerű irodista lányról, akire ráköszönt a szerelem miközben megtalálja álmai csodaszép autóját. A film főszerepét Perczel Zita és Törzs Jenő kapta, a mellékszerepekben többek között Kabos Gyulát és Gombaszögi Ellát láthatjuk.

ÁPRILIS

A MAGYAR FILM NAPJA – ÁPRILIS 30.

Kalmár László: Halálos tavasz (1939) 95'

A Halálos tavasz a magyar film noir egyik kiemelkedő darabja. Egy öngyilkosság krónikája a régi idők Budapestjén. Szenvedélyes filmklasszikus Jávor Pállal és a végzet asszonyának megtestesítőjével, Karády Katalinnal a főszerepben, aki titokzatos vonzerejével és bús melódiáival filmbéli partnereit és a mozilátogatókat egyaránt képes volt magához láncolni.

Szőts István: Emberek a havason (1941) 93'

Szőts István alkotása a magyar és a nemzetközi filmvilágban is úttörő volt. Egy fiatal székely család tragikus történetén keresztül mutatja be a természetnek és társadalmi berendezkedésnek egyaránt kiszolgáltatott szegény, ugyanakkor hitükhöz, szülőföldjükhöz ragaszkodó hegyi emberek, pásztorok, favágók nyomorúságos életét.

Radványi Géza: Valahol Európában (1947) 104'

Radványi Géza felejthetetlen klasszikusa az árva, éhező, elvadult gyerekekről, egyrészt kíméletlen helyzetjelentés a háború által feldúlt Magyarországról, másrészt felcsillantja a remény és a továbblépés lehetőségét is. A nagyszerű alakítások és a merész montázstechnika emelte ezt a megrázóan humanista filmet a világ filmművészetének élvonalába.

Keleti Márton: Mágnás Miska (1948) 84'

Egy klasszikus operett fergeteges feldolgozása minden idők egyik legnézettebb magyar filmjében. Az itt felcsendülő számok halhatatlan slágerekké váltak a kiváló énekes és táncos alakítások nyomán. A parádés szereposztásban Gábor Miklós, Mészáros Ági, Sárdy János és Németh Marika játsszák a főszerepeket, azonban a film mellékszereplői - Gobbi Hilda és a Latabár testvérek - is emlékezetesek.

Fábri Zoltán: Körhinta (1956) 90'

A Körhinta a magyar filmművészet újjászületésének ikonikus darabja, mely Törőcsik Mariból országos ismertségű színésznőt faragott, és méltón zárta le a nehéz sorsú Soós Imre pályáját. A tévesztés alatt zajló Rómeó és Júlia-történet minden idők egyik legszebb szerelmes filmje, mely egyben szól a generációs lázadásról és a fiatalság, a szabadság elvesző mámoráról is.

ÁPRILIS

A MAGYAR FILM NAPJA – ÁPRILIS 30.

Keleti Márton: A tizedes meg a többiek (1965) 101'

„Az oroszok már a spájzban vannak!” A második világháború idején a túlélésre berendezkedett dörzsölt tizedes, nem megnyerni, hanem csak túlélni akarja a háborút. Nem hisz az ideológiákban, hol az oroszokhoz, hol a nyilasokhoz idomul. Keleti Márton vígjátékát Sinkovits Imre parádés alakítása és a köznyelvbe beépülő szállóigéi tették halhatatlanná.

Szabó István: Álmodozások kora (1965) 93'

Az Oscar-díjas Szabó István első rendezése személyes hangú nemzedéki közérzetfilm, önéletrajzi ihletésű személyes történet, amely saját generációjának útkeresését, álmait és vágyait próbálja megragadni. A főszerepekben Bálint András és Halász Judit remekel.

Szabó István: Apa (1966) 92'

Egy apa nélkül maradt fiú felnőtté válása a negyvenes-ötvenes években. Szabó István nemzedéki trilógiájának középső darabja a magyar új hullám emblemikus alkotása. Az ironikus, könnyed hangvétel ellenére nagyon is komoly felnövésdrámát látunk, összemosva a valóság és a gyermeki képzelet világát.

Hintsch György: A veréb is madár (1968) 84'

Hintsch György filmje úgy szórakoztat, hogy közben el is gondolkodtat. Egy nosztalgikus utazás a legvidámabb barakk hétköznapjaiba, Kabos László kettős szerepben alkot zseniálisat, miközben olyan társai vannak a kisebb epizódszerepekben, mint Kállai Ferenc, Szirtes Ádám, Verebély Iván, Szendrő József, Piros Ildikó, Medveczky Ilona.

Bacsó Péter: Tanú (1969) 103'

Bacsó Péter szatírája - a jószándékú kisember és az őt ráncigáló hatalom örök konfliktusáról - már betiltása alatt kultfilmmé vált: anekdotákra, verbális és vizuális gegekre épülő jelenetei, idézhető mondatai azonnal önálló életre keltek. Kállai Ferenc felejthetetlen alakításában Pelikán elvtárs története máig tanulságos és szórakoztató mementója a magyar történelem egyik legnyomasztóbb periódusának.

ÁPRILIS

A MAGYAR FILM NAPJA – ÁPRILIS 30.

Makk Károly: Szerelem (1970) 89'

A magyar filmtörténet egyik legszebb alkotása. Fiatal feleség várja haza a politikai elítélt férjét és lelkiismeretesen gondozza az anyósát. Déry Tibor két novellájának összefűzésével, Törőcsik Mari, Darvas Lili és Darvas Iván főszereplésével készült dráma még a cannes-i filmfesztivál különdíját is elnyerte.

András Ferenc: Veri az ördög a feleségét (1977) 95'

A Veri az ördög a feleségét a Kádár-korszak puha diktatúráját kritizáló társadalmi szatíra, amely a mindennapi családi élet ismert helyzetei elé is görbe tükröt tart. A történet érzékletesen festi le a viszonylagos jólétet kínáló „gulyáskommunizmus” világát. Egy politikus találkozása a nép egyszerű gyermekeivel, avagy Nagy zabálás a Balaton-felvidéken.

Gazdag Gyula: Bástyasétány hetvennégy (1974) 72'

A szocialista operettek hamiskás világa a Kádár-korszak hétköznapi valóságába helyezve önmaga paródiájába fordul. A zeneszerző és szövegíró a darab színreviteléhez fiatal hősöket keres. A mű fő konfliktusa egy romos lakóépület megszerzése lesz, amit a fiúk és a lányok kicsiny csapatának is odaígérnek.

Dárday István, Szalai Györgyi: Jutalomutazás (1975) 81'

A járási vezető egy úttörőt küldhet harminc napos angliai jutalomutazásra. A hivatali gépezet azonnal munkához lát és meg is találják a nyolcadikos Balogh Tibit (Borsi József). A fiú jól tanul, tud gitározni és fizikai dolgozók a szülei, azaz tökéletesen megfelel a bürokrácia elvárásainak. A dokumentarista játékfilmzés trendteremtő alapműve.

Gábor Pál: Angi Vera (1978) 95'

Szívajdító szerelmesfilm a kommunizmus személyiségtorzító hatásáról. 1948. Angi Vera (Pap Vera) fiatal segédápolónő egy kórházban. Amikor felszólal az áldatlan körülmények ellen, leteremtik, de a kommunista párt a szárnyai alá veszi. Ideológiai továbbképzésre küldik. Közben beleszeret egyik tanárába, de a szigorú iskola falai között nem tudja megélni a szerelmet.

ÁPRILIS

A MAGYAR FILM NAPJA – ÁPRILIS 30.

Gothár Péter: Megáll az idő (1980) 100'

Gothár Péter és Bereményi Géza kultuszfilmje. Egy lendületes kamaszfilm a hatvanas évekről. 1956, Coca Cola, házibuli, szembenézés az '56-os forradalom kudarcával, az itthon maradtak büntudatával, örökös és hiábavaló elvágódásával.

Szabó István: Mephisto (1981) 142'

Szabó István eposza a hatalommal megalkuvó színészeiről szól, amely a magyar filmek közül elsőként nyerte meg a legjobb külföldi filmnek járó Oscar-díjat. Klaus Maria Brandauer zseniálisan játssza a jellemtelen, mindig egy karakter maszkja mögé bújó színészt.

Sándor Pál: Ripacsok (1981) 94'

Stock és Salamon hosszú ideje társak. Közös kabarészámukkal lépnének fel szilveszterkor, de Salamon váratlanul leváltja Stockot egy új, fiatal táncos lány miatt. A Ripacsok a groteszk és a lírai sajátos keveréke, komédiába ágyazott tragédia az emberi kapcsolatokról, Garas Dezső és Kern András emlékezetes alakításával, Ragályi Elemér káprázatos képeivel.

Xantus János: Eszkimó asszony fázik (1983) 111'

Xantus János filmje egy abszurd szerelmi háromszög az underground zenei élet sűrűjében. Az egyik egy süketnéma állatkerti gondozó, a másik egy zenész s végül az énekesnő, akik közösen próbálnak meg választ találni az élet komoly kérdéseire.

Mészáros Márta: Napló gyermekeimnek (1983) 105'

A kiépülő kommunista rendszer és ideológia vita egy kamaszlány szemével. Czinkóczi Zsuzsa főszereplésével Mészáros Márta saját fiatalkorát dolgozta fel. Főhőséhez hasonlóan ő is elárulva tért haza a Szovjetunióból, megjárta a nevelőintézetet, majd örökbe fogadták. Mészáros Márta az első női rendező, akinek a filmjét a zsűri nagydíjjal tüntették ki Cannes-ban.

ÁPRILIS

A MAGYAR FILM NAPJA – ÁPRILIS 30.

Tímár Péter: Egészséges erotika (1985) 88'

A semmi közepén épült ládagyárban a munkásnők rendületlenül gyártják a faládákat, de a készlet csak halmozódik az udvaron. Tímár Péter kultikussá vált alkotása groteszk bohózatba csomagolt kökemény társadalmi szatíra, ahol a rendező az ötvenes évek termelési filmjeit fordítja ki, rávilágítva a magyar szocializmus rendszerszintű problémáira.

Enyedi Ildikó: Az én XX. századom (1988) 102'

Meseszerű, filozofikus és ironikus történet két ikerlányról, akik csak külsőre hasonlítanak. Míg az egyikük érzéki nagyvilági nővé cseperedik, a másikukból érzékeny, kissé naiv lázadó lesz. A sors összehozza őket ugyanazzal a férfival. Enyedi Ildikó a saját személyes vízióját tárja elénk. Filmjét a Cannes-i Filmfesztiválon a legjobb elsőfilmesnek járó Arany Kamera-díjjal jutalmazták.

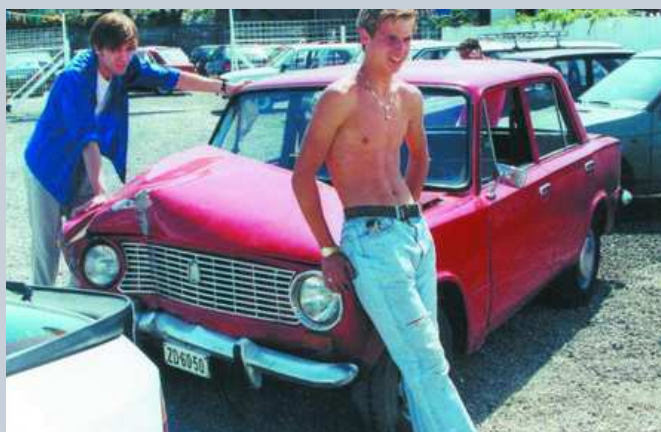
Koltai Róbert: Sose halunk meg (1993) 86'

Koltai Róbert "szomorúvígjátéka" keserédes iróniával búcsúztatja el a szocializmust. Poénjait, szófordulatait, betétdalát az egész ország ismeri, a vállfaáros Gyuszi karakterével pedig a magyar filmtörténet egyik feledhetetlen főhősét teremtette meg. A rendszerváltó korszak legsikeresebb magyar filmje.

Tímár Péter: Csinibaba (1995) 109'

Tímár Péter örök közönségkedvencében a nosztalgiával teli rózsaszín felszín mellett rendre felsejlik a hatavanas évek szocialista rendszerének kétarcúsága. A Kommunista Ifjúsági Szövetség „Ki mit tud?” vetélkedőt szervez. A győztes produkció részt vehet a Világifjúsági és diáktalálkozón a távoli Helsinkiben.

Török Ferenc: Moszkva tér (2000) 90'

Török Ferenc kultikussá vált generációs közérzetfilmje a rendszerváltás szubjektív lenyomata. Kiszivárgott érettségi tételek, nyugat, csalamádés hamburger, piros Lada és találkozó a Moszkván. Az ezredforduló legnagyobb közönségsikere lazán és könnyedén mesél a felnőtté válás kérdéseiről, miközben precízen idézi meg a kort és annak hangulatát.